

A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

P 1 4 1 A 1 0 3 1 2

TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

2. feladatlap

Művészi szöveg(részlet) elemzése

2014, június 2., hétfő / 60 perc

Engedélyezett segédeszközök:

A jelölt golyóstollat vagy töltőtollat hoz magával.

A feladatlaphoz mellékelve van egy üres lap a vázlatkészítéshez.

SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

ÚTMUTATÓ A JELŐLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi.

Ragassza vagy írja be kódszámát az erre kijelölt helyre ezen az oldalon, az értékelőlapokon és az üres lapon!

A feladatlap két művészi szöveg(részlet)et tartalmaz, valamint a hozzájuk kapcsolódó irányított és kevésbé irányított szövegalkotási szempontsört. A kettő közül csak az egyiket válassza, vagy az irányítottat (1.), vagy a kevésbé irányítottat (2.)! A dolgozat terjedelme minimum 400–600 szó. Összesen 30 pont érhető el.

A táblázatban jelölje x-szel a választott szövegalkotási módot!

1.	2.

Csak golyós- vagy töltőtollat használhat. Írott betűkkel, olvashatóan írjon, a nyelvtani és a helyesírási szabályoknak megfelelően! Ha rosszul fogalmazott, húzza át a szót vagy a mondatot, és írja le újra! Az olvashatatlan dolgozatot 0 ponttal értékeljük. A mellékelt üres lapra írt vázlatát nem értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk.

A feladatlap terjedelme 12 oldal, ebből 2 üres.

Üres oldal

1. Irányított irodalmi fogalmazás Móricz Zsigmond Égi madár című novellájának részlete alapján

A dárdás vasrácskerítésen kidagad az orgona virágtömege. Bent vidám gruppok¹, kövér lombú tavaszi fák. A gondnok azt akarja, hogy a város szegényháza olyan legyen, mint a földi paradicsom.

Az öregek lassan üldögélnek a fapadokon. A város összeszedte koldusait, hogy ne szégyenítsék az élő polgárokat. Jó házat, szép kertet, ételt ad nekik. S az aggok ülnek és hallgatnak, kérődzik² az elmúlt életet, és hallgatnak s ülnek.

Apácaforma kedves nővér szelíden megy végig közöttük, a gondviselés. Mindenkihez van egy szava, unalmasan szelíd, közömbösen jóságos:

- No, Illyés bácsi, hogy vagyunk, hogy?

Az agg riad. Nedves szeme mélyén tűz gyullad. Indulat. Rekedt düh:

- Miért nem szabad innen kimenni?

Vágy és gyűlölet szikrázik benne.

- No, csöndesen.

- Nem vagyok én elítélve! Nem vagyok én rab! [...]

- Jó itt magának...

- Hogy meri azt mondani?... Be vagyok zárva, mint egy életfogytiglani... Mondja meg, hogy börtönben vagyok...

Liheg és fúj. Tüdeje, mint egy rossz harmonika, sípol. Vad indulat rázza.

- Miért nem engednek ki?... Sétálni akarok az isten mezején.

- Fáradt maga, kedvesem, elég magának a virágos kert: nézze, ez az élet... Mit csinálna odakint.

Pihenjen meg, nyugodjon.

- Adjátok ide a hosszú országutat a csillagokig. Nem akarok itt körbe-körbe szédelegni a ti tömlöcötökben; a jegenyés országutat akarom az ég alatt.

- Ott csak ázna, fázna. A házak kapuján koldulna.

- Mi közöttök hozzá, ha ázok, ha fázok? Alamizsnát adnak.

- Illyés bácsi... Árokparton pusztulna el. Itt a szép tiszta ágy, a meleg étel, az öregség kényelmes nyugalma.

- Nem öltem, nem gyilkoltam. Nem vétettem senkinek. Visszaéltek az öregséggemmel. Csendőrszuronyokkal őriznek. Mért nem szabad innen kimenni? Én itt megrothadok.

- Ne kínozza magát.

- Bezártatok az örök életre? Elvettétek a szabadságomat? Bedobtatok ide a kerítésen belül? Nem akarok itt senyedni. Élni akarok. [...] De ti megfogtatok, elvettétek a szabadságomat. Eleven hullát csináltatok belőlem. Gyilkosok, hóhérok. Nem kell az élet, ha nincs szabadság. [...] Égi madár vagyok... Repülni akarok. Isten fia vagyok: nyissátok meg az ajtót! [...] Halhatatlan lelkem van. Enyém a nagy világ... De rám rohant, letépert az élet... Eresszéték ki az égi madarat. [...]

(Móricz Zsigmond: Égi madár. In: Válogatott elbeszélések. Európa Könyvkiadó. 2003)

¹ virágágyak

² újragondolják, visszatérnek rá

Szemponatok:

- Ismertesse a szövegrészlet témáját és az írói elbeszélésmódot!
- Fogalmazza meg az öreg ittlétének okát, mutassa be az apáca ezzel kapcsolatos álláspontját!
Vizsgálja meg az öreg ellenérveit és szabadságfelfogását, értelmezze az „égi madár” kifejezést!
- Fejtse ki, Ön egyetért-e a város döntésével, majd fogalmazza meg, mit és hogyan tehetünk/tegyünk mi az idősök emberi méltóságának tiszteletben tartásáért!

A szempontok sorrendjét nem kötelező követni. Állításait idézetekkel támassza alá! Ügyeljen a dolgozat szerkezetére, valamint stilisztikai és nyelvi megformálására!

2. Kevésbé irányított irodalmi fogalmazás Kálnay Adél Kedves naplóm! című elbeszélésének részlete alapján

Január 22. Annyira magányos vagyok, kedves Naplóm! Ma csupa rossz dolog történt. Először is, meghalt a kutyánk. Öreg volt már, tizenöt éves, pont annyi, mint én. Nagypámtól kaptuk, amikor én születtem. Nem is tudom, mit mondjak. Annyira szerettem! Persze, van, akinek ez nevetséges, a suliban se értették, mi a bajom, talán csak Nóra, az ő szemén láttam, hogy együtt érez velem. Miért ilyen érzéketlenek az emberek, miért?! Vagy én miért vagyok ilyen érzékeny? Túlérzékeny vagy, szokta mondani Nagyanyó, nem lesz ennek jó vége, a mai világban keménynek kell lenni, ezt hajtogatja, pedig érti is ő a mai világot. Szóval úgy történt, hogy tegnap este bejött Bobi, és mindenki elé leült egy kicsit, pedig nem szokott bejönni a házba. Úgy nézett, olyan szomorúan, mintha mondani akarna valamit, és akart is, nyilván elbúcsúzott tőlünk, vagy megnézett utoljára, mintha magával akarná vinni az arcunk emlékét, hiába egy állat, ő is érző lény, ez biztos. Ma reggel meg arra ébredtem, hogy Anya azt mondja, nagy hó eshetett az éjjel, mert nem tudom kinyitni az ajtót. Felpattantam, mert már nagyon vártam a havat, olyankor végre eltűnik ez az egyhangú szürkeség, és kinéztem az ablakon, amelyből éppen az ajtóra látni. Hát nem hó esett, hanem Bobi feküdt szorosan az ajtónál. Az volt a legszörnyűbb, hogy láttam, amikor Anya mit sem sejtve nagyot lök az ajtón, s Bobi élettelenül legurul a lépcsőn. Édes Naplóm, hogy fogok így elaludni? Ha behunyam a szemem, csak ez a kép jön elő. De még más is volt, elhagytam a bérletem, elhagytam a kesztyűm, németből pedig kaptam egy egyest, és még a tanárnővel is összevesztem. Azt mondta, semmi nem lesz belőled, semmi, s úgy mért végig, ahogy a becstelen embereket szokták. Nóra hiába mondja, hogy ne törődjek vele, ő ötös mindenből, őt még soha nem mérték így végig, s nem is fogják. Mi az, hogy ne törődjek? Azt mondják az embernek, hogy nem lesz belőle semmi, ezt hagyjam szó nélkül? Hiszen pont ettől félek a legjobban, hogy így is lehet, hogy tényleg semmi nem lesz belőlem, mikor én titokban híres ember szeretnék lenni. Hát most ezt is megtudtad, kedves Naplóm, ne neved ki ezért, én nem tudom, honnan van bennem ez a kívánság, igazán nem tudom. Elmesélem, hogy amikor megkaptam életem első könyvét, amire az volt írva, A rút kiskacsa, s amikor már vagy tizedszer olvastam a szegény hattyú történetét, arra gondoltam, hogy hátha én is olyan vagyok, mint az a kis állat, senki se tudja rólam, ki vagyok, sőt én sem tudom, de egyszer majd kiderül, s akkor majd mindenki nagyon fog csodálkozni és kérdezgeti magától, hogy nem láttam én ezt! És valahányszor olyan nehéznek érzek mindent, akkor ez jut az eszembe, s valamennyire megvigasztal.

(Kálnay Adél írásai. <http://mek.niif.hu>)

Szemponatok:

Ismertesse a szövegrészlet témáját és az írói elbeszélésmódot! Mutassa be a szereplőt, vizsgálja meg a napját meghatározó két élményt, és fejtse ki, hogyan érez az egyes esetekben! Fejtse ki, van-e hasonlóság a szereplő és a mai kamaszok félelmei és vágyai között! Foglaljon állást a Ki tekinthető sikeres és értékes embernek? kérdésben!

A szempontok sorrendjét nem kötelező követni. Állításait idézetekkel támassza alá! Ügyeljen a dolgozat szerkezetére, valamint stilisztikai és nyelvi megformálására!

Üres oldal